

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Sociální deprivace a její dopad na úspěšné stárnutí v Evropě – analýza dat studie SHARE

Autor práce: Marek Zehnálek

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Tématem předkládané magisterské práce je vztah mezi sociální deprivací seniorů a šancí na úspěšné stárnutí. Vzhledem ke stárnutí populace jde o velmi aktuální téma. Analytická část práce vychází z dat studie SHARE (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe) což umožňuje porovnat vztah sociální deprivace a stárnutí v zemích Evropy, včetně porovnání rozdílů mezi ČR a ostatními evropskými populacemi. Cíl práce, tj. otestovat vliv vybraných ukazatelů sociální deprivace na úspěšné stárnutí, i testované hypotézy jsou vhodně zvoleny a vycházejí z teoretických podkladů práce. Hypotézy je možné rozdělit na ty, které se věnují vztahu vybraných faktorů a stárnutí (vzdělání, pohlaví, sociální deprivace) a na ty, předpokládající vliv geografického prostředí (země) na úspěšné stárnutí.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

V teoretické části se autor věnuje problematice stáří a stárnutí z mnoha hledisek, tato část je přehledně zpracovaná, a shrnuje velké množství poznatků. Autor v této části práce využil množství odborné literatury a zdrojů, které jsou dobře citovány. V seznam citované literatury jsou ale občas formální chyby (v úpravě citace). Také kapitola věnovaná studii SHARE je zpracovaná přehledně. Naopak diskuse je velmi chudá až povrchní, vztahuje se pouze k minimu citovaných prací. Informace, že bylo postupováno v souladu s nastudovanou odbornou literaturou, ale bez odkazu na tuto literaturu, by se v práci neměla objevit (str.72).

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Práce vycházela z dat 5. vlny studie SHARE, což je vzhledem k zvolenému tématu zcela na místě, charakteristika souboru byla v pořádku. Vytvoření indexu úspěšného stárnutí je dobře popsáno i zdůvodněno. Zvolení ukazatele SRH místo přítomnosti chronického onemocnění považuji za správné a ukazuje na samostatné myšlení autora. Také výběr nezávislých proměnných a jejich úprava je provedena dobře.

K ověření hypotéz byla správně zvolena metoda binární logistické regrese, která byla dobře teoreticky popsána, využití metody postupného vkládání při tvorbě očištěných modelů si zaslouží ocenění. Méně přehledný, a ne úplně vhodně zařazený až do výsledků, je popis konkrétně použitých

regresních modelů.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Výsledky jsou prezentovány slovním popisem a tabulkami. Tabulky jsou přehledné, ale tabulka číslo 5 obsahuje špatné hodnoty (výsledky očištěného modelu a ne samostatných modelů, jak je uvedeno v názvu tabulky i odkazech v textu). Také názvy tabulek by měly být přesnější, aby tabulka byla srozumitelná sama o sobě (také problém ne vždy vysvětlených zkratk). Informace z tabulky č. 9, která je nevhodně zařazena až v diskusi, by měly být součástí tabulky č. 2. Slovní popis výsledků je sice věcně správný, formulačně však místy neobratný, schématický a hůře srozumitelný. Za určitý problém považuji, že slovně jsou v podstatě jen převyprávěny výsledky z tabulek, chybí určitý nadhled, pokus o zobecnění a sumarizaci výsledků. Např. není asi nutné věnovat u každého modelu odstavec plný konkrétních čísel tomu, že se stoupajícím věkem se šance na úspěšné stárnutí snižuje. Interpretace výsledků se tak v podstatě omezuje na jejich popis.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Závěry práce jsou zformulovány velmi stručně a příliš se neodkazují k zjištěným výsledkům. Autor nicméně odpovídá na všechny zkoumané hypotézy, chybí ale, až na výjimky, hlubší diskuse.

Výsledky práce jsou jen omezeně diskutovány s literaturou, chybí i vlastní zamyšlení a snaha o zobecnění. Nabízí se třeba možnost porovnat, zda byl zjištěn silnější vztah úspěšného stárnutí s faktory socioekonomické nebo s mírou sociální deprivace, případně jednotlivé faktory sociální deprivace porovnat mezi sebou. Diskuse možných nejistot je také dosti chudá, např. autor správně upozorňuje na možnost reverzní kauzality, ale toto tvrzení nijak nevztáhne k vlastním výsledkům.

2. Formální náležitosti práce (*zatrhněte Vaši volbu*)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (*vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.*)

Práce je po formální stránce dobře napsaná, obsahuje ale určité množství nepřesností a chyb. Struktura celé práce je přehledná. Za nadbytečné považuji shrnutí dané kapitoly vždy v jejím posledním odstavci.

Teoretická část je napsána pěkně, dobrou češtinou. Tam kde se autor už nemohl tolik opírat o literaturu, se někdy objevují neobratné formulace, opakování informací v různých částech textu a formulační nepřesnosti jako například, když jednou je proměnná označena jako bydlení, ale jinde se nazývá partnerství.

Obrázky a tabulky jsou na dobré grafické úrovni. U tabulky 4 bych v sloupci celkem doporučila zařadit kromě absolutních čísel i hodnotu v procentech. Také bylo možné některé výsledky, např. rozdíly mezi státy, zobrazit v grafu.

Celkový rozsah práce odpovídá požadavkům na diplomovou práci.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Předkládaná magisterská práce se věnuje velmi aktuálnímu tématu stárnutí populace a to z pohledu vlivu sociální deprivace na úspěšné stárnutí. Z hlediska zpracování můžeme práci rozdělit na dvě kvalitativně rozdílné části. Teoretická část je zpracovaná dobře, pracuje s množstvím odborné literatury, hypotézy jsou dobře zvoleny, oceňuji ty mající geografický rozměr. Také výběr datového souboru, jeho popis a dále práce s proměnnými, včetně tvorby indexu úspěšného stárnutí je zcela v pořádku a dobře popsána. Metoda logistické regrese byla správně zvolena a popsána, méně precizní je ale popis konkrétně zvolených modelů. Naopak výsledky jsou popsány schematicky a obsahují chyby (špatná tabulka). Přesto, že autor odpovídá na všechny zvolené hypotézy, diskuse a interpretace výsledků jsou do značné míry nahrazeny pouze zopakováním výsledků bez hlubšího zamyšlení.

I přes zmíněné nedostatky práce splnila svůj cíl, tj. ukázat na význam sociální deprivace v procesu stárnutí.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Jak konkrétně vysvětlíte tvrzení, že „rozdíly ve střední délce života a ve střední délce života ve zdraví mezi muži a ženami mohou způsobovat vyšší šance mužů stárnout úspěšně“.

Správně uvádíte, že logistická regrese popisuje pouze souvislost (sílu vztahu) mezi proměnnými, nikoliv směr působení (tzn. je zde možnost reverzní kauzality). U kterých z Vámi zvolených nezávislých proměnných se domníváte, že je tato možnost více a u kterých naopak méně pravděpodobná a proč?

Datum:

16.1. 2018

Autor posudku:

MUDr. Kristýna Žeglicová

Podpis: